

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

VII. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM.

Ara: 50 fillér

1965. JÚNIUS 7.

Szükség van-e alapvető változásra gazdaságpolitikánkban?

Miért nem fejlődik néhány ágazat kielégítően?

Részletek Fock elvtárs egyetemünkön tartott előadásából

Legutóbbi számunkban rövid összefoglalót közöltünk Fock Jenő elvtárs egyetemünkön tartott előadásáról. Most az elhangzottaknak néhány olyan részletét emeljük ki, melyek elsősorban népgazdaságunk jövőbeni fejlődését meghatározó gazdaságpolitikánkkal foglalkoznak.

Gazdaságpolitikánk helyessége

A hibáink láttán egyesek felvetik, nincs-e gazdaságpolitikánkban alapvető hiba.

Röviden úgy válaszolok erre, hogy alapvető hiba nincs. Az utóbbi időben készül a harmadik ötéves tervre vonatkozó javaslat. Sokszor át-nézem és elgondolkozom az ötéves terv előirányzataival kapcsolatban a VII. és VIII. kongresszuson megfogalmazott gazdaságpolitika érvényességén. Megítélesem szerint a kongresszusi határozatok helytállóak, a gazdaságpolitika alapvető változtatására nincs szükség. Van azonban gazdaságpolitikai fő célpontjaink között néhány olyan, amit a VII. és a VIII. kongresszuson is csak elnagyoltan, egy-két mondatot érintve, és amelyek most sokkal nagyobb súllyal jelentkeznek. Ezeket jobban ki kell dolgozni, és gazdasági munkánk fontosabb részévé kell tenni. Csak egy-két példát ennek illusztrálására.

Alumíniumtermelésünk jelentős mértékű fejlesztését tette lehetővé a szovjet-magyar alumíniumegyezmény, amely módot ad a bauxitbányászat, a timföldgyártás és alumínium-késztermék olyan mértékű „feluttatására”, amelyre korábban nem is gondolhattunk. Ennek következtében nemcsak belföldi szükségleteinket tudjuk kielégíteni, hanem korábban számításba nem vett export révén jelentős devizabevételhez juthatunk.

Az ország adottságainak megfelelően továbbra is fejleszteni kell a nehézipart. Ezen belül — amit azt az utóbbi években vallottuk és tettük — a vaskohászatban továbbra is a minőségi acél és késztermék-gyártás fokozása, valamint — kiegészítő beruházások segítségével — az ágazat gazdaságosságának növekedése az elsődleges feladat. A VII. kongresszuson elmondtuk és a VIII. kongresszuson megerősítettük és a következő pártkongresszuson még inkább alá kell húzni a vegyipar fejlesztésének fontosságát azért is, mert azóta kitünt, hogy Magyarországon pl. földgázból 40—50 millió köbméter feltárt vagyon van, amit akkor csak sejtettünk, de most már tudunk.

Változott a műszáltermelés fejlesztésének koncepciója is. Eredetileg a harmadik ötéves tervben kb. kétszeresére akartuk növelni a műszálak termelését. A korábban látottaknál azonban kedvezőbben alakultak a dolgok. A második ötéves terv feladatát a területén számottevően túlteljesítettük, a vártnál gyorsabban szerezte meg a későbbiekben még nagyobb eredményeket hozó gyártási tapasztalatokat, a békés egymás mellett élés, a békés gazdasági verseny e területen új lehetőségeket tárt fel számunkra. Mindezek lehetővé teszik, hogy a modern berendezéseken fokozzuk a műszál, a műanyag, a műtrá-

gya termelését. Nem kétszerezésre, hanem ennél is gyorsabban növelni tudjuk e termékek gyártását, és az exportot is, hogy ezzel is javíthassuk a külkereskedelmi helyzetünket.

A termelési kérdéseket röviden összefoglalva: a gazdaságpolitikában jelentős mértékű változásra, irányváltásra szerintem nincs szükség, gazdaságpolitikánk alapján megfelelő. Szükséges viszont, hogy az élet új jelenségeinek megfelelő módosításokat végrehajtsunk.

A kérdések között szerepelt, hogy érvényben vannak-e a húszéves terv-elképzelésekre vonatkozó, a VII. kongresszuson nyilvánosságra hozott számok, előirányzatok.

Azokat akkor sem lehetett úgy tekinteni, mint a húsz év mutatószámait, és ma sem lehet úgy emlegetni. Akkor az volt a feladatunk, hogy a készülő, elfogadásra javasolt ötéves terv mellett azt is dokumentálják, mennyire tudunk húsz évre előre tekinteni. A húsz évből lassan már 5 év eltelt és jónéhány kérdésben azok a számok bizonyos módosításra szorulnak. De rögtön hozzátesszem, hogy a húszéves tervet alaposabban jobban kidolgozva sem szabad úgy tekinteni, mint köbe vésett művet, hanem csak mint eligazító, irányító mutató számokat, koncepciót, sőt hozzáteszem azt is, hogy a további munkánk során az ötéves tervből is sokkal kevesebb számot kívánunk törvénybe iktatni, mint a legutóbbi ötéves tervnél. Ez többek között abból is fakad, hogy a piac változó igényeire tekintettel lenni csak úgy lehet, ha nem kötik meg magunkat a tervben. Ezért a számok közül jó néhányat „től-ig” kell megadni. Például a beruházási mutató esetében nem 240 milliárdot tervezünk, hanem azt mondjuk: 210—240 vagy 220—250 milliárd forintot fordítunk a népgazdaság fejlesztésére.

Jelenleg sajnos az a helyzet, hogy mintegy két éve a húszéves tervben nem, vagy alig dolgozunk. Az ötéves terv elsődleges feladatát, és ezzel kapcsolatban már kialakultak a fő gazdaságpolitikai szempontok.

Mezőgazdaságunk fejlesztése

A mezőgazdaságban a következő időszakban is alapvető célkitűzés marad a termelés nagyüzemi jellegének továbbfejlesztése, valamint azon belül a kenyérgabona-szükséglet hazai fedezése, és a szarvasmarhaállomány növelése, minőségének javítása. E célokat valljuk helyesnek, de a közgazdászok ebben is igen nagy vitát folytatnak, és igazuk van, hogy vitáznak. Nekem az a véleményem, hogy nem tudunk egyikről sem lemondani. Vannak, akik esküsznek rá, hogy nem szabad a kenyérgabonatermelést fejleszteni, mert adottságaink kedvezőbbek a takarmányfej-

lesztésre. És valóban az utóbbi évek átlaga ezt igazolja. Erdemes kukoricát termelni, mert 4—5 mázsával többet hoz, és árértékben tudjuk szerezni kenyérgabona-szükségletünket.

A kérdés azonban nagyon is bonyolult. A mezőgazdaságban az őszi csúcsmunka idején legalább 2—300 000 főre lenne szükség pótlólag a kukorica, cukorrépa, burgonya betakarításához. Gépi betakarítása 20—30 százalékos veszteséggel jár és ezt nem engedhetjük meg magunknak. Azt, hogy a kukoricát összemorzsolt állapotban takarítsuk be, már feltalálták, de utána meg kell szarítani, és ehhez magtárakra van szükség, ami 2—3 millió holdas termelésnél nem kis probléma.

Amikor két-három éve kenyérgabona-gondjaink voltak, örültünk, hogy egyáltalán kapunk. A baráti országok nem tudtak adni, ezért Ausztráliát és az Egyesült Államokat kellett „felfedezni”, ki kellett fizetni 4—5 millió dollárt, amiből úgyszólván egyenértékű kérdésben is különféle megoldások lehetségesek, ki is kell számítani azokat, minden tényezőt figyelembe véve.

A mezőgazdasággal kapcsolatban felmerültek olyan kérdések is, hogy miért nem folyik gyorsabban a valóban nagyüzemi termelés kiépítése.

Azt hiszem, amit meg lehet tenni az elmúlt 4 évben, mi tényleg mindent meglettünk. Ez az én véleményem. Azonban, amit az elmúlt időszakban adtunk a mezőgazdaságnak, háromnegyed részben nem új termelő beruházást, jelent, hanem csak a régi pótlást. Ló helyett traktort, magánistálló helyett közös istállót. Most erre rájöttünk, illetve közben is tudtuk — csak nem vettük figyelembe, hogy milyen nagyarányú. Ha a következő ötéves tervben csak annyit fordítunk a mezőgazdaságra, mint eddig, akkor ennek kétharmad része szolgál a kapacitás bővítésére és a többi pótlásra.

A gépipar és az építőipar fejlődése

Az iparfejlesztéssel kapcsolatban két kérdést tettek fel. Egyik az építőiparra, másik a gépiparra vonatkozik. Gondolom ez abból fakad, hogy a többi kérdésben nagyobb a tisztánlátás, sokoldalúbb vizsgálat is folyt és talán több eredményt értünk el az elmúlt négy esztendőben, mint az említett két területen.

A Központi Bizottság 1962. évi határozatának megállapítása szerint jónéhány dolog nem ment úgy a gépiparban, mint elképzeltük. A határozat rámutatott a hiányosságokra, és megjelölte a tennivalókat. Indokolt kérdés: ha ezekre helyesen mutatott rá, miért nem javították ki a hiányosságokat, miért nem fejlődött gépiparunk megfelelően.

Erre, ha gépipari miniszter lennék, azt válaszolnám, hogy a Központi Bizottság nem adta meg a szükséges anyagi eszközöket, de mert nem vagyok az, azt mondom, hogy a meglévő anyagi eszközökkel továbbra sem éltek megfelelően, az új beruházások továbbra is hosszú időt igényelnek... A példák hosz-

szú sorát idézhetném, hogyan veszítettük el a piacokat — a szovjet piacot is, mert az NDK-ból, Csehszlovákiából hamarabb megkapták a gépeket, mint tőlünk.

A gépipar egyes ágainak kiemelése 5 évvel ezelőtt helyes volt. Ezek az iparágak a híradástechnika, a műszeripar és a szerszámgyártás. A híradástechnikai és műszeriparál a célokat is helyesen jelöltük meg. A végrehajtás lassúságában van a hiba, továbbá nem elég az iparágat kijelölni, kiemelt beruházásokat adni, ha ezzel együtt nem koncentráljuk oda a szellemi erőket is. A szellemi erő koncentrációjához tartozik az is, hogy merjenek javaslatot tenni külföldi licenck megvételére, ha arra szükség van. A másik dolog, hogy csak akkor lehet egy iparágat kiemelni, ha a hozzákapcsolódó iparágakban is nagyobb fejlesztést tervezünk. Ezt is elfelejtettük megfelelően összehangolni.

De a kiemelt iparágakon belül is (már iparágakban pedig még inkább) lassan történik az egészen korszerűtlen gyártmányok kiküszöbölése. Ez a másik fogyatékoság, amely lassítja a kapacitások koncentrációját. Megemlítem azonban, hogy ennek ellenére a gépiparban a tervezetnek megfelelően alakult a termelés.

A gépipar egészét nem szabad úgy tekinteni, mint egy ágazatot, amely exportál és importál, és jó vagy rossz munkáját azon mérjük le, milyen export—import egyenlege lesz. Sajnos, ez helyes gondolkodásunk rossz kivetítődése a gépiparra. Elfelejtettük arról az alapvető dologról, hogy a gépipar fejlesztése nélkül az egész népgazdaság sem lehet fejlettebb. Ha ez igaz a gépiparra, ezerszeresen igaz a szerszámgyártásra, mert annak kell az egész gépiparra a legjobban hatnia. Egy olyan iparosodó országban, mint a miénk, sok más iparágat meghatározó a szerszámgyártás fejlődése.

Az építőipar fejlődésével és a róla szóló határozat végrehajtásával kapcsolatban figyelembe kell venni, hogy a határozat egy esztendő csupán. Végrehajtása érdekében sok intézkedés történt már. Kidolgozták az építőipari munkának új finanszírozási rendjét, a parlament elé vitték az új építési törvényt, és kiadták annak végrehajtási utasítását, döntés történt a házigyárak beszerzésére. A Szovjetunióból féltucat házigyárat veszünk, és Nyugatról is vásárolunk szabadalmat és házigyárat. Előrehatelt az építőipar a szerkezeti elemek gyártásában is. Azt mondhatjuk, gyakran lehet szidni az építőipart, de néha olyasmiról is szidjuk, amiről nem tehet, hiszen a terven sok minden múlik és ha a tervezés során követünk el hibákat, akkor ezt nem szabad az építőiparra hárítani.

Előadásában Fock elvtárs az eddig elmondottakon kívül foglalkozott a gazdasági mechanizmus elemzésére és megjavítására irányuló munkával, amelyet a „Figyelő” június 2-i száma közöl.

G. I.

A pedagógusnap alkalmából szeretettel köszöntjük egyetemünk oktatóit és dolgozóit!

Felvételi vizsgák előtt

Lezárultak a felvételi jelentkezések. Összesen 1400-an kérték felvételüket egyetemünk délelőtti tagozatára. Ebből 500 hallgató kezdheti meg őszel tanulmányait, tehát a túljelentkezés majdnem háromszoros.

Az esti és levelező tagozatra 2000-en, a mérnök-közgazdász tagozatra közel 250-en jelentkeztek. Szembetűnő ezeken a tagozatokon az erős „fiatalodás”. A jelentkezők zöme 1936 után született.

Az új tanévtől kezdve Miskolc, Szeged és Győr után Pécsen is létesül kihelyezett tagozat.

A felvételi vizsgákat a május 25-től július 20-ig kell lebonyolítani. Az egyetem vezetősége a határidőt igyekszik lerövidíteni, és a tervek szerint június 10-ig befejeződnek a felvételi vizsgák.

A felvételi tárgyak csak a nemzetközi szakon változtak meg, náluk nem lesz vizsga matematikából, és az eddigi két nyelv helyett egy, szabadon választott nyelvből felvételiznek, de itt nem csupán a nyelvismerést vizsgálják, ha-

nem a jelentkezőknek írásbeli vizsgát is kell tenniük, a szóbeli vizsga pedig tételes felvétel alapján történik.

Egy újdonság: megindul a tanári C-szak, ahol kémia—ártsismeret szakos tanárokat képeznek. Felvételi tárgy: kémia és matematika.

Elismerés

Kiváló munkájuk elismeréséül a pedagógusnap alkalmából két oktatónk kormánykitüntetéssel ismerték ki. Dr. Szabó Kálmán tudományos rektorhelyettes a Munka Erdemrend arany fokozatát, dr. Kabults László, az egyetemi pártbizottság titkárát, Munka Erdemrend arany fokozatát kapta.

A Művelődésügyi Minisztérium pedagógusnapi kitüntettei között Barla Szabó Ödön docens és Horváth Jenő docens „A Felsőoktatás Kiváló Dolgozója” címet, Oibe Gyuláné és Ellenpacher János a „Kiváló Dolgozó” címet kapta. Miniszteri dicsőreben részesült Halmi Erzsébet, a matematika tanszék adjunktusa.

A kitüntetetteknek gratulálunk és további eredményes munkát kívánunk!

Küldöttünk a VIT-en

A KISZ Végrehajtó Bizottságának határozata alapján egyetemünket a IX. Világiügyi Találkozóon Fehér Jozefa másodéves ipari szakos hallgató képviseli.

Fehér Jozefa az iparkari vezetőség tagja. Elsőéves korában alapszervi titkár volt, majd a tanév második felétől a kari vezetőségben agit-prop. felelős. Tanulmányi eredménye jó. Tudományos diákköri munkában a statisztika tanszéken vesz részt, ezenkívül tagja a világgazdasági csoportnak. Párttagjelölt.

Amikor megtudtam, hogy én megyek a VIT-re — kezdte a beszélgetést Fehér Jozefa — szinte nem is akartam elhinni. Csak akkor kezdtem megszokni a gondolatot, amikor elkezdődtek az elkészületek. Már többször összehívtak minket

megbeszélésre. A magyar VIT küldöttség 400 tagú, s ebből 15 egyetemista, 6-an budapesti, 9-en vidéki egyeteméről. Legnagyobb számban az üzemi KISZ-szervezet küldöttel vesznek részt. Az egyetemistákra elsősorban a vitákban számítanak.

— Mi lesz a te szereped? — A vitához körülbelül 10—12 témát osztott ki a VIT Bizottság a résztvevők között. Nekem az imperializmus, gyarmatosítás, neokolonializmus, gazdasági elmaradottság kérdéscsoporthoz kell majd 8—10 perces hozzászólást készítenem. A hozzászólásokat orosz, német, angol, francia és spanyol nyelvre fordítják. En franciául fogom hozzászólásomat elmondani.

— Mikor utaztok Algírba? — Július 26-án indulunk Ferihegyről IL—18-as géppel és augusztus 7-én vagy 9-én érkezünk vissza. Elutazásunk előtt háromnapos előkészítőn veszünk részt, ahol Algéria politikai-gazdasági helyzetét, sajtóosságait ismertetik velünk.

— Milyen lesz a küldöttség ruhája? — Grafitszürke terylén kosztüm, fehér blúz, fehér kötörcipő, és nylon szalmakalap. A fiúknak a kosztümnyaggal azonos öltöny és fehér ing lesz.

— Milyen terveid vannak, mit szeretnél leginkább megfigyelni? — Határozott terveim még nincsenek, a részletes programot sem ismerem. Természetesen a komoly programok mellett szeretnék minél több élményt is szerezni. —Kozma—

A Párt vezető szerepéről

Csökkent vagy növekedett a párt vezető szerepe hazánkban az elmúlt években? Hogyan alakult a párt tekintélye? — ez a kérdés volt a vita egyik súlypontja az egyetemi pártbizottság május 14-i ülésén.

Vannak, akik úgy látják, hogy 1956—57 időszakával szembeállítva jelenünket, arról kell beszélnünk, hogy nőtt, de ha csak az utóbbi félét vesszük alapul, akkor bizonyos értelemben visszaesés van, a párt tekintélye csökkent a dolgozók között.

Vannak, akik úgy vélik, hogy nem minden területen jár élen a párt, s ez csorbitja vezető szerepét. Nincs például tartós gazdaságfejlesztési koncepciója akkor, amikor a harc súlypontja eltolódott gazdasági síkra.

A tömegek elismerik a párt vezető, irányító szerepét és képességét, amikor a célok kitűzéséről, a feladatok megjelöléséről van szó, de problematikusnak látják a vezető szerepet, midőn a célok elérését, a feladatok megoldását vizsgálják.

Kérdésként is fölvetették egyetemünkön Fock elvtársnak: mi az oka annak, hogy a párt határozatait (gépipar, építőipar fejlesztéséről, a műszaki fejlesztésről stb.) nem valósulnak meg kielégítő mértékben?

Amikor mindezekre a kérdésekre választ akarunk adni, világosan látni kell, hogy a párt vezető szerepe két alapvető kritérium alapján ítéhető meg: egyrészt, hogyan tudja a fejlődés objektív törvényszerűségei és helyzetünk reális értékelése alapján tudatosan megjelölni a feladatokat, másrészt, milyen tömegeket tud ezen feladatok megoldására mozgósítani, szervezni. Nem szavazás kérdése tehát az, hogy nőtt-e vagy nem a párt vezető szerepe és ezzel együtt tekintélye.

Pártunk az ellenforradalom után helyesen határozta meg a feladatokat és történelmi érdemeket szerzett. A nép tömegeit mozgósította az ellenforradalom felszámolására a társadalmi élet minden területén. Viszonylag kevés zökkenővel, és nemzetközileg is elismert módon oldotta meg a mezőgazdaság szocialista átszervezését és szilárdan maga mellé állította a parasztság többségét. A szocializmus alapjainak lerakása után átfogóan és sokoldalúan elemezte továbbfejlődésünk legfőbb feladatait és a gazdasági fejlesztésében, az osztálypolitikában, a kulturális életben reális célokat tűzött ki. Mindez arra vezetett, hogy pártunk befolyása tovább nőtt a tömegekben és nagyobb rétegekre hat ki, mint korábban.

Ugyanakkor azonban jelentkeznek problémák is, a feladatok megjelölésében és a tömegek mozgósításában egyaránt. Kétségtelen tény, hogy pártunk VIII. kongresszusa helyesen tűzte ki a szocializmus teljes felépítésének feladatait, a termelőerők fejlesztését, a szocialista tudat kialakítását, a szövetségi politika új tartalommal való gazdagítását és más tennivalókat. Nem követte azonban ezt a tennivalókat konkrét kidolgozása minden területen. Sok erőfeszítés után sincs távlati gazdaságfejlesztési tervünk, ami természetesen összefügg nemzetközi problémákkal is. Az oktatási reform helyes elvei alapján nem megnyugtató a jelenlegi kép (technikumok helyzete, felsőfokú szakiskolák perspektívája), a reform konkrét kidolgozása igen lassan halad előre stb.

Pártunk felismerte ezeket a hiányosságokat és széles körű munka folyik a feladatok konkrét megjelölésére, a perspektívák világos meghatározására. Természetesen mindez nem egyszerűen a párt felső szerveinek a feladata, ebben tevékenyen részt kell venni a párttagság széles rétegeinek, köztük egyetemünk oktatóinak is, akik tudományos munkájuk alapján erre megfelelő felkészültséggel rendelkeznek.

A párt vezető szerepének alapvető problémája az, hogy az új, bonyolultabb feladatok megoldására alkalmasak és a legszélesebb tömegek aktív tevékenységét váltják ki. Az új kérdések korszerű megoldása az eredményes vezetés kulcsa. Tapasztaljuk, hogy a helyes célok érdekében nagy erőfeszítéseket teszünk, s azok mégsem elég eredményesek. A műszaki fejlesztést például sok határozattal, intézkedéssel igyekeztünk meggyorsítani és hatékonyabbá tenni, de az eredmények nem kielégítőek. Felismertük utólag, hogy ez ma már sokkal inkább komplex intézkedést tesz szükségessé és az irányítási módszereit is meg kell változtatni.

Helyesek célkitűzéseink az ifjúság nevelése terén, mégis nehezen haladunk előre. Ennek alapvető oka, hogy a KISZ tömegszervezeti választás nem követte a korszerű, új módszerek kialakítása s ez leginkább a mi feladatunk.

Hasonló a helyzet a párt gazdaságfejlesztő munkájában is. Sok helyen az üzemi pártbizottságok nem tudják, mit tehetnek, van, ahol nem értik eléggé a párt politikáját, van ahol mindent a gazdasági mechanizmus elavultságára fognak. Tapasztalható azonban az is, hogy ahol jól működik a pártbizottság, saját maga kialakítja a helyzet követeléseit korszerű módszereket, és eredményes a munka. Sok helyen a pártbizottság az, amely meri vállalni a kockázatot, és esetleg a gátló irányítási mechanizmusból kitérve alkalmazza az ésszerű megoldási formákat.

Mindezek a kérdések azonban kidolgozatlanok, pártbizottsági ülésünk sem tűzte célul, hogy megoldjuk azokat. Egyetemünk oktatóinak, de hallgatóinak is törekedniük kell arra, hogy bekapcsolódjanak a problémák megoldásába.

Egyetemünkön is erőteljesebben kell érvényesíteni a párt vezető szerepét. Úgy vélem, hogy a feladatok konkrét kijelölésében eredményesebben tevékenykedünk, mint azok megoldási formáinak kialakításában, a tömegek mozgósításában. Pártéletünk az elmúlt tanévben kissé élen volt, a KISZ-ben és a szakszervezetben is élénkebb tevékenységnek, eredményesebb munkának vagyunk szemtanúi. Az oktatásban is egyre inkább utat törnek a korszerű módszerek, a nevelőmunka is erősödött, de sok még a tennivalónk.

A párt vezető szerepe azonban nemcsak azon múlik, mit csinálnak a vezetők, bár azoknak nagyobb a felelősségük és a hatásuk is. Ahogyan országosan a párt vezető szerepét nem lehet leszűkíteni a párt vezető szerveire, hiszen az nagymértékben függ attól is, hogyan dolgoznak a helyi szervek, az alapbizottságok, ugyanúgy egyetemünkön a párt vezető szerepének erősítése alapvetően minden egyes párttag munkájának fókuszálásával érhető el.

Dr. Kahulits László

JUTALMAZOTTAK

A negyedéves búcsúünnepségén végzős hallgatóink közül a következők kaptak jutalmat és dicséretet egyetemi éveik alatt végzett kiváló tanulmányi és társadalmi munkájukért:

Mózses László, Bíró Emma, Szűcs Pál, Nagy Erzsébet, Pöcze Katalin, Homolya László, Czeglédi József, Hrubos Ildikó, John Ede, Büdy Géza, Bognár László, Fábrián Tibor, Hanyecz Vince, Hencz József, Bartha Ferenc, Szalacsi T. Albert, Szepkó Zoltán, Pankár István, Potoczky János, Juhász Gabriella, Guttyán Margit, Bethlendi László, Halász Miklós, Ezer Mihály, Simonics György, Kóbor László, Zagyvai Péter, Tóth László, Eszényi Éva, Mundruczó György, Berényi Szabolcs, Kóbori Judit, Darvas László, Kőrös Istvánné.

2 KÖZGAZDÁSZ

NAPIRENDEZEN:

az ideológiai irányelvek feldolgozása

Egyetemünk pártbizottsága legutóbbi ülésén vitát rendezett a Központi Bizottság ideológiai irányelveiről. A bevezető referátumokból és a hozzászólásokból most kiragadunk néhány kérdést, és ismertetjük azokat olvasóinkkal.

Az egyéni és közös érdek viszonya

Berei Andor elvtárs referátumának jelentős része e téma köré csoportosult. Kifejtette gondolatait a tervszerű irányítással kapcsolatban kialakított koncepcióról és felhívta a figyelmet arra, hogy „tervszerű irányítás alatt nemcsak a mechanizmust kell érteni, hanem azoknak a törvényszerűségeknél konkrét elemzését, alkalmazását is, amelyek hozzá kapcsolódnak.”

Az irányelvek is hangsúlyozzák, hogy az egyéni és társadalmi érdek nem mindig esik egybe, és főként nem automatikusan. A munka szerinti elosztás helyes alkalmazásával közelíteni kell az egyéni érdeket a társadalmi érdekhez, de ezen túlmenően szükség van az eszmei, erkölcsi, lélektani ráhatásokra — a nevelőmunkára.

Oktatásunkban általában abból indulunk ki — mondotta Berei elvtárs —, hogy az egyéni és a társadalmi érdek a szocialista társadalomban alapjában egybeesik, bár konkrétan, a történelmi fejlődés adott szakaszában vannak ellentmondások. Ugyanakkor azt is meg kellene mutatnunk, hogy ezen ellentmondások nemcsak a tudat elmaradásából következnek.

Alapvető gazdasági kérdések húzódnak meg mögöttük. Itt van például a nemzeti jövedelem felhasználása. A felhalmozott rész a jövőbeni fogyasztás növekedését teszi lehetővé, de a pillanatnyi élet-színvonalat nem emeli. A termelés eredményeinek egy részét tehát nem a termelők élvezik, vagy legalábbis nem azonnal. A társadalmi viszonyban hosszú távon kell gondolkodni és optimális arányt keresni a fogyasztás és a felhalmozás között.

A munka szerinti elosztás elvének megsértése ugyancsak ellentmondásokat rejt magában. Ha a dolgozók látják, hogy a munkától függetlenül is részesülni lehet a társadalmi termékekből, ez bomlasztóan hat, öntudatukat nem erősíti. Arra kell törekedni, hogy a nemzeti jövedelem túlnyomórészt a végzett munkáért jutjon, és nagyobbat következtesse, áttekinthetőséggel, mint eddig.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a szocialista gazdaság önálló egy-

ségei révén tulajdonképpen nem is érdekpárról van szó, hanem háromszögről. A társadalom, a vállalat és az egyén érdekeinek kell egybeesni. Ez elvben lehetséges, de pusztán lehetőség, és nem biztos, hogy meg is valósul. Az ellentmondások kiküszöbölésének egyetlen helyes útja van: a tervszerűség és az értéktörvény együttes alkalmazása.

A hozzászólók közül, az egyéni és társadalmi érdekét is érintve, Szabó Kálmán, a

tulajdonosi tudatról beszélt. Véleménye szerint, a munkásszótálynban, de a szövetkezeti parasztságban is az a leggyengébb pont, hogy a nagy fejlődés ellenére sem alakul ki a tulajdonosi tudat. És ezt a kérdést nem oldjuk meg azzal sem, ha gyorsabban haladunk és növeljük a fogyasztási alapot, biztosítva ezáltal a jobb életszínvonalat, de azzal sem, ha a munka szerinti elosztást jobban érvényesítjük. Tudjuk, hogy elvben a munkás és a paraszt a gazda, de a gyakorlatban nem mint gazda vesz részt a gazdasági életben, hanem úgy kezeljük, mint bérmunkást. Biztosítani kell, hogy a munkások kollektívák abban is érdekelt legyenek, hogyan gazdálkodik a vállalat nemcsak az adott évben, hanem tartó-

szerű munkájukat szerezve tapasztalatokat és készségeket fel az életre.

Bedő Gyula elvtárs az ifjúság nevelésével kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy nem annyira „az ifjúság tudatába beszivárgó hibás nézetek ellen kell fellépni”, hanem elérni, hogy a fiatalok kevésbé legyenek alkalmasak általában a hibás nézetek befogadására. Mindig a teljes ember gondolkodásának, kritikai érzékének, szemléletességének neveléséről van szó, s ezért teremt olyan nehézségi helyzetet a rossz középiskolai alapozás. A pedagógiai társadalom problémáinak megoldása elengedhetetlen ahhoz, hogy a serdülő ifjúság tudati nevelése kedvező fordulatot vegyen.

A pártbizottság a fenti kérdések tárgyalásakor nem törekedett teljességre, átfogó elemzésre, csupán azokat a területeket igyekezett felderíteni, amelyekkel a továbbiakban többet kell törődni, és a pártmunka elsődendő kérdéseit tenni. A hozzászólások gondolatébresztően hívták fel ezeket a figyelmet.

F. P.

Ifjúsági problémákról

Kiss Arthur elvtárs referátumának legnagyobb részét ifjúsági problémáknak szentelte. Elmondotta, hogy az irányelvek ifjúsági vonatkozású anyaga kissé sommás, elnagyolt. Az ifjúság élelményanyagát valóban a szocializmus szolgáltatta, de nem elég ha ennek csak a pozitív oldalát húzzuk alá. Ha azt akarjuk nézni, mi minden befolyásolja a fiatalokat, nem lehet a szocializmusban szerzett tapasztalatokat egyértelműen pozitívnak bemutatni.

Vegyük például az egyetemi ifjúságot. Amikor a mostani hallgatók elkezdtek tudatosan gondolkodni, éppen az ellenforradalom zavaros nézetei között találták magukat, és ez hosszú időn keresztül befolyásolta őket. A továbbiakban pedig igen erősen rányomta bélyegét egész gondolkodásukra az az önkritikus hang, ahogyan a múltat kezeltük. Ez már egészen más élményt jelentett, mint amilyenben a felszabaduláskor ébredő fiatalság részesült.

A személyi kultusz alatt és a még korábban elkövetett hibák egyoldalú kiemelése negatív képet fest és szinte úgy tűnik, hogy a történelmi anyag nem más, mint negatívumok gyűjteménye. Ugyanakkor a legutóbbi nyolc esztendőről az egyetemisták ugyancsak egyoldalúan, a kiemelt pozitívumokkal találkoznak és hiányzik a hibák reális elemzése. De közvetlen tapasztalataik mégiscsak ezekre az évekre terjednek, és elég vegyes hatásos érték őket ahhoz, hogy sok tekintetben kedvezőtlen irányba fejlődjenek.

A fiatalok érvényesüléséről az utóbbi időben nyilvános fő-

rumokon folytatott vitákból kiderül, hogy az ifjúságban igen nagy az érdeklődés saját jövője, előrehaladási lehetősége iránt. Tudatosítani kellene a fiatalokkal, hogy a megoldás nem annyira a vezető funkciók irányában keresendő, mint inkább a munkában és harcban szocialista vívmányainkért — minden területen. Ehhez természetesen ki kell vívni, biztosítani a megbecsülést, az eredményes beosztotti munka számára.

Referátumában Farkas Sándor elvtárs is kitért ifjúsági, nevelési problémákra. Elmondta, hogy sok gond forrása a középiskolában folyó gyenge oktatás. Sokszor banalitásokkal és frázisokkal nevelik a diákokat. (Még a tankönyvekben is). Ezáltal majdnem a kívánt hatás ellenkezőjét érik el. A diákságban olyan jellegű kételyek és problémák élnek, melyeket csak konkrét, őszinte szóval lehet eloszlatni.

Felvetődött az is, vajon a hallgatók tekintve, mit tartunk fő veszélynek: a dogmatizmust vagy a revizionizmust? „Azt hiszem — mondotta Farkas elvtárs —, hogy egyiket sem. A fő veszély az apolitizmus.”

Szabó Kálmán elvtárs szintén érintette hozzászólásában az ifjúsági kérdéseket. Elmondotta, hogy nevelési módszereinkben nagyon átgondolt fordulatot kellene végrehajtani, oly módon, hogy az ifjúságot saját tudományos, szakmai öntevékenységén keresztül neveljük. Ebbe bele kell érteni, hogy olyan társadalmi megmozdulásokra lenne szükség, amelyekhez a fiatalok lelkesen, önállóan csatlakoznának, saját tetteikkel,

Húsz óra

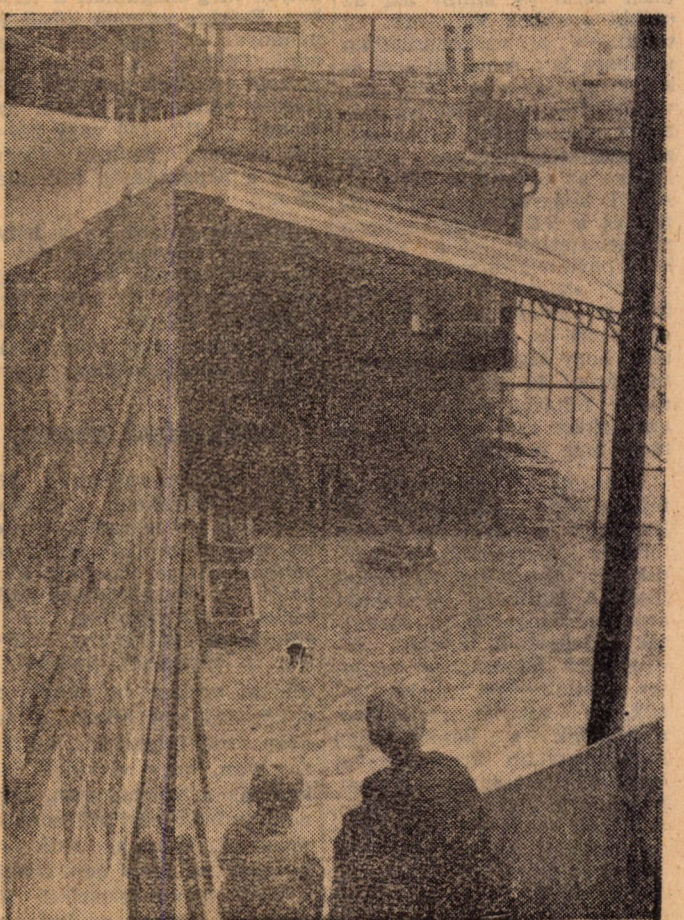
Miért kellett olyan nagy érdeklődést a Húsz óra regény formájában, és most filmként is, elsősorban a fiatalok között? Sokféle választ lehet erre adni, de talán ez látszik a legkézenfekvőbbnek: éveken át beszéltünk a fiataloknak történelmi közelmúltunkról, fejlődésünkről, de rendszerint csak az eredmények vonatkozásában. Sok veszéllyel jár az ilyesmi, a legfőbb rossz azonban, ami ebből következik, hogy az élettel ismerkedő fiatalok tudják már, semmi sem szillettik simán, konfliktusoktól mentesen, ezért a magyarázat, amely csak eredményeket mutat fel, érthetetlen számukra. Néha már az eredmények is megkérdőjelezik.

A Húsz óra szakított húszéves fejlődésünk ábrázolásának ezzel a leegyszerűsített formájával. Legfőbb szerkesztésbeli, dramaturgiai előnye talán éppen az, hogy négy „egy vályúból ivó” cseléd — ahogyan a regényben, filmben mondják —, élete alakulását mutatja be ennek a húsz esztendőnek minden ellentmondását, gyötrelmét és boldogtalanságát s fursca, vagy inkább természetes módon ettől értik meg igazán a fiatalok a húsz év eredményeit is.

FOTÓSAROK — SZÖVEG NÉLKÜL

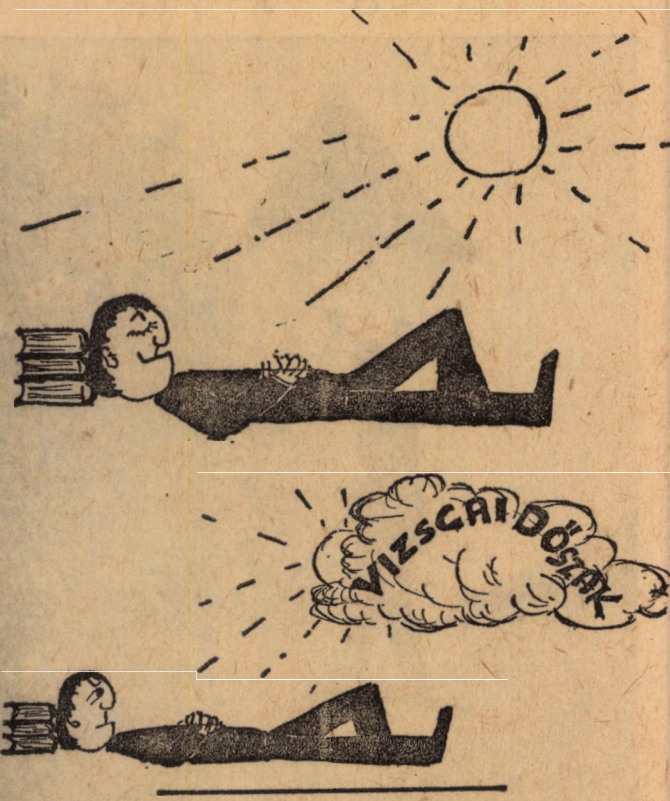

(Foto: Száva)

(Foto: Váradi)

Vége a sütkérezésnek

UNIVERSIADE 1965 BUDAPEST

Az Universiade műsora

Az Universiade ünnepélyes megnyitóját 1965. augusztus 20-án, pénteken délután lesz a Népstadionban. A hivatalos megnyitás után sportbemutatókat tartanak, majd a magyar labdarúgó-válogatott játsszik az olasz Juventus csapatával.

A záróünnepélyt augusztus 29-én, ugyancsak a Népstadionban bonyolítják le vilányfényben, az utolsó napi atlétikai versenyszámok döntői után. E két ünnepélyen az Universiade összes részvevője felvonul és a hivatalos eseményeken részt vesznek a FISU vezetői és a meghívott vendégek.

Az atlétikai versenyek szín helye a Népstadion. Augusztus 25-29 között délelőtt a selejtezőket, délután pedig a döntőket rendezik. A résztvevők között több olimpiai győztest is találhatunk. A Szovjetunió, Lengyelország, és az USA világhírű egyetemista sportolói már jeleztek, hogy részt kívánják venni az Universiade atlétikai versenyein.

Az úszást, műugrást és a vízilabda-mérkőzéseket a margitszigeti Sportuszodában rendezik augusztus 21-24 között, ahol a legjobb amerikai, japán, nyugatnémet, szovjet és magyar úszók küzdenek a győzelemért, míg vízilabdában a legutóbbi Európa-bajnokság első hat helyezett csapata száll vízbe az érmeért.

A tornaversenyek a Sportcsarnok nagytermében kerülnek lebonyolításra augusztus 21-24 között. A versenyek magas színvonalát itt is biztosítja a tokiói győztesek és helyezett résztvevői: a legjobb szovjet, japán, olasz, csehszlovák, jugoszláv versenyzők szerepelnek az előzetes nevezési listákon.

A vívőversenyeket augusztus 21-től 28-ig rendezik a Sportcsarnok edzőépületének (Jégszínház) különböző termében, míg a döntőket a központi jégszínházi terem bonyolítják le. A magyar, szovjet, lengyel, olasz és francia vívók indulása izgalmas küzdelmet ígér.

A teniszversenyeket augusztus 21-26 között a margitszigeti Tenisz-stadionban tartják. Ezeket a versenyeket előreláthatólag az utánpótlás legjobbjai vesznek részt. Az előzetes nevezések szerint 25-30 ország versenyzői indulnak, mind a férfi, mind a női számokban.

A férfi és női röplabdatornát augusztus 20-27-ig a Népstadion Ifjúság útján levő, külön az Universiade versenyre épített pályákon rendezik meg. A férfiaknál a világbajnokság első 5 helyezett csapatát, a nőknél pedig az EB első 4 helyezett csapatát is megta-

6 KÖZGAZDÁSZ

Hírügynökségeink jelentik...

Makó és Jeruzsálem testvérváros lett. Szélesednek a kulturális, tudományos és sportkapcsolatok, növelik a turistaforgalmat.

A megegyezést magyar részről a makói kalifa jordán részről Jeruzsálem városi pártbizottságának titkára írta alá. (MPI)

De Gaulle francia köztársasági elnök tegnap megérkezett Sedanba, ahol részt vesz az elnevezett tervezett plasztiqbombás merényleten. (AESZTE)

A Litván SZSZK-tól délkeletre, a Pamír hegységben szovjet geológusok rábukkantak Ajdar Momedra, a világ eddig ismert legfiatalabb emberére. A tudósok feltételezik, hogy nem ő az egyetlen ilyen példány. (ALFA)

Ujabb fordulat állt be Rubint bűnperében, akit Wa-

shington és New York elnökök meggyilkolásával vádolnak. Rubint ügyvédje bejelentette, hogy védece a gyilkosság időpontjában éppen családját irtotta ki texasi birtokán, és így teljesen ártatlan. (HUPI)

Edward király, angol király léptet fakó lován. (Rajter)

Nagy felháborodást váltott ki elefántcsontparti körökben, hogy uralkodójukat, IX. Khrmnkot a nagavei repülőterén a vendéglátó király és miniszterei helyett csupán 21 díszlövés fogadta. (LMFT)

Rendkívüli biológiai értéket, háromlábú csirkét találtak a pécsi pionírok a Mecsekben. A pájtások azt tervezik, hogy áróból futballpályát, játszótérrel, nyári tábor építenek. (Meyei tudósítók)

A stuttgarti szövetségi bíróság most tárgyalta Georg Perger náci bűnös ügyét, aki a második világháború alatt 200 milliárd embert hurcolt koncentrációs táborokba. A bíróság GP-t szigorúan megdorgálta, és egy bajnoki mérkőzéstől eltiltotta, így nem játszhat a soron következő Bayern-München elleni rangadón sem. (ÉPÉÁ)

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik szerették, hogy Puculka Manó, a drága apa, a szerető férj, a csintalan gyermek nincsen többé.

Hamvasztása közben oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a gondos orvosi beavatkozás sem segített már, és kórházba szállítása alatt meghalt. (A gyászoló Puculka család.)

Práger László

Felhívás

Az Universiaden résztvevő 130 tagú nyugatnémet válogatottat egyetemünk KISZ-szervezete patronálja. Mivel a vendégek kalauzálásához sok hallgatóra lenne szükség, kérjük mindazokat, akik augusztus 15 és augusztus 30 között egy-egy alkalommal erre időt tudnak szakítani, személyesen vagy telefonon jelentkezzenek a KISZ-bizottságon. (Elsősorban azok, akik bizonyos német nyelvtudással rendelkeznek.)

Kultusz

CSAK AZOKNAK, AKIK OLVASTÁK REJTŐ JENŐ MŰVEIT!
TEHÁT MINDENKINEK!

A minap betértem kedvenc poharazatánkba, a „Négy vídám szarvasúró”-be. Az ajtóban borszagú lehelet és egy felemelt kéz állított meg.

— Allj! — üvöltötte a lehelet.

Nem vagyok izgága ember, ezért rögtön eleget tettem a felszólításnak. Legnagyobb meglepetésemre kiderült, hogy a fentemlített két tényező gazdája Kovásznai, régi cimborám.

— De rég volt, mikor még együtt lógtunk pg-szemíniumról! — akartam mondani, de ő közbevágott. Elvigyorodott, meghajolt és bemutatkozott.

— A török szultán vagyok — mondta, és nyújtotta a kezét.

Ez hülye, vagy magyarosította a nevét — gondoltam. Rövid megfontolás után az előbbi mellett döntöttem. Tisztelegtem barátaink agybját — mondja egy régi kínai közmondás, ezért én is kezét nyújtottam.

— Gróf Monte Christo a nevem — vettem oda hanyagul. A hatás leírhatatlan volt. Kovásznai, alias török szultán réveteg szemé felcsillant, újra elvigyorodott, és elüvöltötte magát.

— Fiúk, megvan az öreg Monte Duron.

Most vettem észre, hogy körülöttem egy rakás hasonló lelki és borközi állapotban levő férfiu és nő álldogált.

— Gyere — intett felém —, bemutatlak a többieknek.

Sorra végigparoláztatt mindenkivel. — O a Csülök — mondta egy cingár, pizse orrú emberkére —, ő a Senki — mutatott aztán egy kikent-kifent jampecra. A társaság között volt egy Yvonne Barré, egy Leila nevű démon, aki mindig táncolni akart, egy Levin, egy Surane márki s egy kövér hullarabló kinézésű pasas, aki álmosan csak ennyit mondott: Kvasztics. Végül le-táboroztam egy alacsony, nyomott képű ember mellett, akinek nem érttem tisztán a nevét.

A török szultán most újra elüvöltötte magát. Barátságosan a vállamra veregetett, fel-

segített és leporolta a kabátomat. Erre az egész társaság röhögni kezdett, volt, aki a szemét törölte. Aztán a Senkinek nevezett megszólalt: „Azért töröltek a hajóskönyvből, mert a jelenlétbenm ki-gyulladt a galaci révkapitány.”

Ujabb röhögés. Melyik hajón szolgált? — akartam kérdezni, de a mellettem álló köpcös fejbe ütött, így egy időre kénytelen voltam a kíváncsiságomat félretenni, pedig kíváncsi természetem van, amit az is bizonyít, hogy atyjai ágon egyik ösöm inkvizitor volt.

Ezután számomra teljesen érthetetlen dolgok következtek. Valaki mondott valamit, utána röhögés. Például: — Milyen szj ez? — Derék! — röhögés. Kénytelen voltam én is röhögni, mert ha nem tettem, a köpcös mindig a fejemre vágott egy söröskancsóval. Ezek teljesen hülyék, gondoltam, és azon törtem a fejem, hogyan lehetne meglőgni. A köpcös azonban vigyázott rám. Persze, semmi sem tart örökké, a röhögökörust veszélylő török szultán egyszerűen elsápadt és ezt suttogta: Fiúk, pofa be, itt a Potrien!

Az ajtóban hites felesége, Kovásznainé állt, de egy csep-pet sem hasonlított három-hölgyre. Az események most már villámgyorsan peregtek. Öt perc múlva a társaságnak híre-hamva sem volt. Én is jobbnak láttam hazamenni.

Otthon bájos, őszinte szemű hitvesem omlott a nyakamba: Csakhogy itthon vagy, Csülök! A te kis boszorkányod olyan régen vár — és kacarászni kezdett. — Uristen! Hát már te is? — estem kétségbe. Nejem csodálkozva nézett rám.

Elmeséltem kalandoma. Nevetésben tört ki. — Hát te még nem olvastad? Az egész város ezen szórakozik.

Kezembe nyomott egy könyvet. — Na, olvasd el! Rejtő Jenő: A három testőr Afrikában. Leültem és olvasni kezdtem. Este 10-kor már mindent értettem. Hát igen. Ez a siker títka. Barátom, ez a Rejtő! Hm. Klasszikusabb a Sekszpiárnél. Miért? Előfordult már, hogy valaki III. Richárdnak vagy

Hamlet atyja szellemének képzelte magát? Nem.

Idáig jutottam elmélkedésemben, amikor szórakozottan a zsebembe nyúltam. Elhült bennem a vér. Frissen vásárolt új golyóstollam, pénzem, apróságek, nem voltak sehol. Minden zsebem üres. Egy pillanattig bambán álltam, de aztán szörnyű gyanú gyűlt az agyamban. A kis köpcöst, aki a kocsmában mellettem állt, csak Tuskó Hopkinsnak hitták.

—Rózsahegy!

A mi kis modern színdarabunk Egy szerelem három felvonásban

Szereplők: Köz Gábor, másodéves közgazdász, Csin Csilla, orvostanhallgató és atomfizikus, aki ráadásul estin végzi a villamosmérnököt, és a válogatott úszókeret tagja.

I. FELVONÁS

Cs. Cs.: Gáborkám, szeretsz még?
K. G.: Perspektivikusan nézve a dolgot, igen. Most azonban nem érek rá.
Cs. Cs.: Legalább egy csókot adj.
K. G. (ad): De most már rohanok... énekkari próba lesz.
Cs. Cs.: És mikor találkozhatnánk legközelebb?
K. G.: Ezt nem tudom. Ma még KISZ-bizottsági ülés lesz, aztán el kell olvasnom Lenin Művei 22. kötetét, Saint Simon egyik tanulmányát és Fourier édesanyjának önéletrajzát.
Cs. Cs.: És holnap?
K. G.: Holnap hét óráig szeminárium lesz pégé-ből, aztán társadalmi munkában felassuk a Dimitrov teret...

Cs. Cs.: És holnapután?
K. G.: Alternatív szeminárium, színjátszó kör, KISZ-gyűlés, véradás, Ismerd meg hazádat mozgalom, tiltakozó nagygyűlés az aulában, aztán meglátogatjuk a nyugdíjas kol-dusok otthonát.
Cs. Cs.: Nem is szeretsz te már engem.
K. G.: Szeretlek, de sajnos nem érek rá.
Cs. Cs.: Ha igazán szeretnél, lenne egy kis időd számomra. (Gügyögve mondja): Naaa, husibogár.
K. G. (megadóan sóhaj): Jó, hát legyen. Egy hónap múlva éjjel fél kettőkor várj Törökbalintot a benzinkútnál. A vonat Pest felé fél kettő után 5 perccel indul. Ez az öt perc a tied.

II. FELVONÁS

Cs. Cs.: (Vár.)
K. G.: (Nem jön.)
Cs. Cs.: (Tovább vár.)
K. G.: (Nem jön.)
Cs. Cs.: (Vár negyed négyig, aztán megállít egy autót és beül.) (Közben sok minden történik.)

III. FELVONÁS

K. G.: (Az egyetem kapujában áll, kezében tartott diplomájával incselkedik a kőszá Dimitrov téri sirokkó.)
Cs. Cs.: (Kézen fogva három gyereket és egy férjet vezet.)
K. G.: Szervusz, drága Csillám! Nézd, kész vagyok, itt a diplomám, végzett közgazdász lettem! Szeretsz még?
Cs. Cs.: Persze! (Rászól rendetlenkedő kislíára.) Te is olyan sajtukucac vagy, mint az apád!
Férj: (Szerényen lesüti a szemüvegét.)
K. G.: Kik ezek itt körülöttem?
Cs. Cs.: (Megmondja.)
K. G.: (Meghökken.)
Cs. Cs.: Mikor láthatlak legközelebb, Gáborkám?
K. G.: Soha többé. Elfelejtettél, megszaltál, másé lettél. Brühüü.
Cs. Cs.: De...
K. G.: Ne mondj semmit. Én ezt nem élem túl! (Kilép az életbe.)
Cs. Cs. (szemrehányóan mondja élsportoló férjének): Látod, ha nem téged választalak, hanem őt, akkor most nem kellene nyomorognom... — Rózsahegy!

Tessék, foglaljon helyet!

EMBLÉMATERVEZET

Március elején megjelent a Közgazdászban egy javaslat, hogy egyetemünk számára is tervezni kellene emblémát, hasonlóan a többi egyetemkéhez. A szerkesztőséghez érkezett javaslatokból elsőnek a karikatúrta ötletét mutatjuk be olvasóinknak és várjuk, hogy újabb — elsősorban komoly — terveket is kapunk, melyeket lapunkban közlünk és kollektív bölcsességgel döntjük el, melyik a legalkalmasabb.

Nagy János

SPORT

Pillanattfelvétel

(Foto: Száva)

...legeredményesebben dolgozó szakosztályunk edzésén, a cselgáncsozóknál

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Felelős szerkesztő:
dr. Kahlits László
Cím: IX. Dimitrov tér 8.
Telefon: 186-850/138 m.
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában

KÖZGAZDASÁGI MÁRKÁK

WAPOR-konferencián Dubrovnikban

Május 19-23 között, a jugoszláviai Dubrovnikban került sor a világ piac- és közvéleménykutatónak első európai konferenciájára. A konferencia nagy jelentőségét az adja, hogy első ízben rendezték meg szocialista országban, és első ízben képviseltette magát valamennyi szocialista állam.

Hazánk már többször részt vett a piacutatók európai szervezetének, az ESOMAR-kongresszusain. Mi voltunk azok, akik a szocialista országok közül elsőként számoltunk be a hazai piacutatók lehetőségeiről és eredményeiről. Később Jugoszlávia is bekapcsolódott a kongresszusok munkájába, ez évben pedig már a Szovjetunió, a Német Demokratikus Köztársaság, Lengyelország, Csehszlovákia és Románia képviselői is megjelentek. A WAPOR (World Association for Public Opinion Research) bizottság elnöke, dr. Leo Bogart, a New York-i ANPA propaganda iroda igazgatója. A bizottság állandó tagjai között hazánkat dr. Bognár József egyetemi tanár képviseli.

A négy napig tartó konferencián mintegy 160 küldött vett részt, kétharmaduk a jugoszláv szakemberek közül. A

konferencián három különböző témakörnek megfelelő referátumok hangzottak el, majd ezt követően vitára került sor. Az egyes referátumok a következő témaköröket ölelték fel:

1. A mikro- és makroökonomiai vizsgálatok és a vizsgálati technika fejlődésének módszertana.

2. A közvéleménykutatás és a szociológiai jellegű vizsgálatok.

3. Napjaink piacutatójának problémája.

Az előadások többnyire általánosságban foglalkoztak a fenti témákkal, a kongresszus eredményét inkább a viták, a szünetekben kialakult kapcsolatok bizonyítják. A konferencia alapfelfogása az volt, hogy híd kell építeni a kapitalista és a szocialista országok között, s ezt a hídépítést a közgazdászoknak, piacutatóknak, mérnököknek stb. kell elkezdeniük.

Jugoszláv barátaink kitűnő szervezőkészséggel bonyolították le a konferenciát. A sok közös megmozdulással tarkított előadássorozatnak felejtelen háttérrel adott az egykori közlést, a várfalakal körülvett tengerparti város.

Király Atiláné

(Foto: Urbán Tamás)

A fizikai dolgozók KISZ-alapszervezete május 22-23-án autóbussz-kirándulást szervezett Köszegre.

Hűvös, esős idő volt induláskor. Ezért maradt el a tervezett szombathelyi városnézés is. Másnap csak késéssel indulhattunk el, egy sajnálatos defekt miatt.

Köszegen idegenvezetőnk viszonylag rövid idő alatt is igyekezett hű képet adni a város múltjáról, számtalan műemlékéről. Felejthetetlen élmény volt a Jurisits-vár és a vármúzeum meglátogatása.

Nagy tetszést aratott, amikor a múzeumlátogatóknak posztópapucsot kellett felhúzni, hogy megőrizzük a múzeum csodálatos tisztaságát. (Többen fogadkoztak, hogy otthon is bevezetik ezt a „vendégpapucsot”). Néhány elmaradt programért kárpótoltva gépkocsivezetőnk, Szekeres Béla elvitte a kirándulókat Jákra, megnézni a híres templomot. Utolsó állomásunk Sárvár volt. Itt, Tinódi Lantos Sebestyén városában is akadt látnivaló: a Nádasdy-vár gyönyörű lovagterme.

A hangulatos kirándulásnak sajnos csak a vége felé volt jó idő.

(Foto és szöveg: Ülbeli Gyula)

APRÓSÁG

AJÁNLÁS

Nemrégiben az egyik gyűlésen a következő szavakkal dicsérték meg valakit:

„Azért, ha X. elvtárs neked feszül, és erőlködik, akkor biztosan kijön belőle valami.”

BIZTOS JEL

A vizsgáztató felteszi a kérdést:

— Miből látja, hogy Kubában szocializmus van?

A kérdezett felnezt a falra, töpreng egy pillanatra, majd kivágja:

— Hát, ha másból nem, akkor Fidel Castro beszédeiből.

Oktatóink, dolgozóink figyelmébe

ÜDÜLÉSI TÁJÉKOZTATÓ

Gyermeküdülés

Egyetemünk szakszervezeti bizottsága az évben is megszervezi az egyetemi dolgozók gyermekei számára a nyári üdültetést. Siófokon, az Annavillában helyezük el a nyaraló gyerekeket, s ott kapnak étkezést is.

Június 8. és augusztus 30. között négy csoportot indítunk.

Gyermekenként naponta 25 forintot fizetnek a szülők, 21 napra 525 forintot, a többi költséget a szakszervezeti bizottság fizeti. Utazási költség ez évben nem lesz, a gyermekek utazását az egyetem autóbusszával oldjuk meg. Költőpénz (kirándulási költségekre, strandra stb.) 80 forint.

— A gyermeküdtetésben részt vehet minden olyan gyer-

mek, aki az ötödik életévét betöltötte és nem több 16 évesnél.

— A gyermekek látogatása kizárólag a második hét vasárnapján lehetséges.

— 14 éves koron aluli gyermekek külön zsebpénzt nem hozhatnak magukkal. (Az tapasztaltuk, hogy vagy elveszik vagy fölöslegesen költik.)

— Minden gyermekholmiba kérjük a nevet belevárni. Ellenkező esetben a cserékért nem vállalunk felelősséget.

— A gyermekeknek magukkal kell hozni az orvosi igazolást arról, hogy egészségesek és a családban — az utazást megelőző hat hétben — nem volt fertőző megbetegedés. Beteg gyermeket nem vihetünk magunkkal.

— A szülők a gyermekükkel kapcsolatos különleges kérésük-

ket írásban közölik a vezetővel induláskor.

A gyermeküdtetésessel kapcsolatos felvilágosítást délután 3 órától a 160-as melléken lehet kérni.

Önköltséges családi üdülés

Az egyetem dolgozóit és azok hozzátartozóit vehetnek részt ebben az akcióban. Az alábbi üdülőhelyekre lehet jelentkezni:

— Siófokon háromszemélyes szoba IBUSZ-bérlésben. Igénybe lehet venni június 1-től augusztus 31-ig. Szobadíj június hónapban egy napra: 27 forint, júliusban és augusztusban 40 forint. (Ezenkívül személynként 2 forint üdülőhelyi díj.)

— Keszthelyen két szoba az Agrártudományi Főiskola diákotthonában: július 1-től augusztus 25 között vehető igénybe. Üdülési díj naponta és személynként 3,50 forint, továbbá két forint üdülőhelyi díj. A szobákat nagyobb családok is igénybe vehetik. (6-7 fő.)

— Sopronban két db 4-5 személyes szoba július 1 és augusztus 10 között. Szállásdíj: felnőtteknek személynként napi öt forint. Étkezési lehetőség napi 15,90 forintért.

— Miskolc-Tapolcán egy db kétszemélyes szoba július 1-től augusztus 31-ig. A szoba díja naponta két személyre 15 forint.

— Bagolyirtáson a Belkereskedelmi Minisztérium adja át alkalmanként az általuk nem használt szobákat. Szobadíj és napi négyszeri étkezés: felnőtteknek 54 forint, gyermekeknek 30 forint. (Szakszervezeti hozzájárulás öt, illetve nyolc forint.)

— Debrecenben két db négyszemélyes diákotthoni szoba július 1-től augusztus 22-ig. A szállás naponként és személynként három forintba kerül.

— Szegeden egy db négyszemélyes szoba, diákotthonban, július 20 és augusztus 20 között. Szállásdíj ugyancsak három forint.

Aki az önköltségi alapon szervezett családok üdülésén részt akar venni, jelentkezhet az alapszervezeti üdülési felelősnek.

SZOT-üdülés

Ebben az évben 28 felnőtt és kilenc gyermek beutaló áll a dolgozók rendelkezésére. Valamint öt személy részére külföldi hajóüdtetés.

A beutalók szétosztása a szakszervezeti bizalmiak javaslatára alapján történik.

Szakszervezeti bizottság

padon lenne. A nő akkor áll ellent, ha legjobban ostromolja. Képtelen elismerni és kifejezésre juttatni, ha meghódították. Palástolja érzelmeit, mert gyengésnek tartja a szerelmet. Majdnem elolvad, de időnként leöntögeti magát egy vödör hidegvízzel. Ugye így szokott lenni? A férfiakba meg — nem tudom hogyan — beoltották azt a butaságot, hogy nem ők választanak, hanem őket választják ki. Hígye el, magukat sokkal jobban izgattja és idegesíti, ha nem vesznek tudomást létezésükről. De a szerelem a legtöbb ember számára nagyon érthetetlen. A nő szeszélyeiről panaszkodnak és saját kiszolgáltatottságukról. Pedig he leredukálom a dolgot — gondolkodjék kicsit, mi marad? Amikor a szerelem tárgyi alakot ölt? ... Két ember szükséglete szexuális örömeikre.

A séta véget ért, a lány lehorgonyozott az antikváriumnál.

— Tudja, ez túl egyszerű lenne. Így szép ahogy van.

Kifáradtak, a férfi berekedt küssé.

— Mindenesetre ismeri a nőket, biztosan sokat meghódított már? Kedvelik az intelligens férfiakat? ... Örültem, hogy belémütközött, most felmegyek.

— Itt lakik? — az elválás gondolata váratlanul érte.

— Itt. Ugye sok nője volt már?

Xáli bambán mosolyodott. — Igen.

— Itt lakom a harmadikon, de állandóan muriznak az öregek. Anya palikat tart, az öreg beteg, rákos. Sokszor muriznak és akkor nem bírom ... lejövök.

Előkereste kulcsait.

— Maga is hazamegy, már nem sétál?

— Haza?

A kulcsok végeztek a zárral. Finoman nyikorgott az ajtó.

— Találkozhatnánk valamikor?

— Talán, de... —

Jár valakivel?

— Völegényem van.

Xáli tanácstalanul ácsorgott.

— Hát akkor viszlát.

— Viszlát. — záródott a kapu. A járdán csillogtak a szemüvegszilánkok.

A közeli térhez értek, két oldalát padok szegélyezték, a lány letért és a legszélső felé mutatni. Letörölték a harmatot, de nem akárodzott leülni. Figyelték, a felocsolt utca fellett a pára a fényben jól kivehető foltokban lebegett.

— Minek készül maga?

— Készülök?

— Ugy értem mi a foglalkozása, hol dolgozik?

— Egyelőre... —

— Kezdem azt hinni, orvos. Tudniillik éppen olyan szemüveget hord és nekem jött.

Xáli ráhagyta, különben sem jutott eszébe semmi. Olyan váratlanul jött az egész, mindketten belesodródtak egy számukra szokatlan helyzetbe. Az ilyesmihez rutin kell, torkában vert a szíve, vajon nem túlságosan ügyefogyott-e ráadásul. Másrészt lenyűgözte ez a váratlan alkalom, szemtől-szembe azzal, aki kedves számára, érdeklődik, sőt hajlandó sétálni vele. De a társalgást másként képzelte. A semmitmondó dolgok helyett valami komolyat, bizalmasan és közelebbről. Elmondani, hogy milyen egyedül van, hogy királynőjévé tenné, ha társául fogadná és egyáltalán mi az elképzelése az egészről. Kémlelték egymást a sötétben.

— Mindig ilyen komoly?

— Most kivételesen.

Tovább akarta mondani, aztán mégis elhárta.

— Azért jól kitervelte. Nekem jött. Most csinálthatatja a szemüvegét, habár lebeszéltem, ne hordja.

— Maga meg a haját igazgatja éjnek idején.

— Magamnak akarok tetszeni, elhiheti.

— Nem hiszem. Az igazság az, hogy az arcom magán nem igen lehet változtatni, tehát marad a haj. Ezzel javíthatnak szépségükön valamit és teszik is. Mindez a másikért, egy férfért. Tudja, hogy Otto Weininger nevű filozófus írta, a nőnek nincsenek csak szexuális emlékei.

— Akkor bolond volt az az... Otto. Ez egyáltalán nem igaz —, tiltakozott.

— Jó, jó. Ne háborodjon fel, csak mondom.

De hogy ez a lényeg, az biztos. Az életben eljárták a darabot, mintha mindenki szín-

Varga Jenő:

Tanulmányok a kapitalizmus politikai gazdaságtanának problémáiról

A nemrég elhunyt magyar származású, világhírű szovjet tudós utolsó műve ez a tanulmánykötet, amely — a szerző szavaival — a kapitalizmus politikai gazdaságtanának problémáival komolyabban foglalkozni kívánó olvasók számára készült.

A tanulmányok többségükben a marxizmus vitás kérdéseivel foglalkoznak. Bár a kapitalizmus politikai gazdaságtanának oktatása egyetemünkön eléggé kiforrott, korántsem mondhatjuk, hogy nincsenek homályos, eddig nem tisztázott kérdések. Ezek színvonalas és korszerű oktatásához nyújt nagy segítséget ez a könyv. Tanulmányok találhatók benne a kapitalizmus gazdasági alaptörvényéről, a burzsoá államról, az állammonopolista, kapitalizmus problémáiról, a proletariátus elnyo-

morodásának kérdéseiről, a profitráta alakulásáról, a tőkés piacról, az újratermelési ciklus változásairól, az agrárváltságokról, a Közös Piacról, a keynesizmus népszerűségéről, az ázsiai termelési módról és egyéb kérdésekről.

A könyv polemikus jellegű, és alapvetően a sekélyes dogmatizmus ellen irányul, de hadakozik a modern revizionizmus, különösen az ökonometria utóregzései ellen is. A tanulmány tömör, teoretikus általánosító jellege feltételezi a kapitalizmus politikai gazdaságtanának általános ismeretét. Ezért rendkívül hasznos olvasmány a kérdésekkel foglalkozó oktatók és a tananyagon túlmenően, a kapitalizmus politikai gazdaságtanával foglalkozó hallgatók számára.

K. L.

Jubileumi hangverseny

Egyetemünk énekkara fennállásának 15. évfordulója alkalmából május 29-én, az aulában önálló koncertet adott. A műsor előtt Bikics István oktatási rektorhelyettes, a kulturális bizottság elnöke az egyetem vezetésének nevében köszöntötte az együttest, és átadta a miniszteri kitünteléseket, az egyetem ajándékát és rektori dicséreteket.

A „Szocialista kultúráért” jelvényt tüntették ki az énekkart és két karnagyát.

Anyámról

Hajnaloként még gyenge volt a nap,
Kapálni indultál — én odaadtalak
Reggelente a temetőkertben
A kecskének ágat szaggatál
És sebtiben minket, éhes, kócos kis verebedet
Úres kávéval jóllakattál.
Aztán teknőhöz álltál, porzott felette a pára
Én belebújtam a leváltott ágyneműk,
Pizkos ingek kupacába — és megfigyeltelek:
Vastag lábodon a visszereidet
S a fáradtság kékes foltjait arcomon,
Szívárványszínű, keskeny szemeidet...
Csak kép vagy nekem — én nem ismertelek.
Azt hittem, felesbe kapálni

Gyalázat

(Sistereg ez a szó)
S hogy nincs már benned semmi gög
Csak kéregető, kérés alázat
Két kosár gyümölcsért terhesen fára másztál
És cipelted a HÉV-re
Könyörögte, hogy megvegyék
Ordítottál — szükségünk volt a pénzre
...és minden munkát kipróbáltál
Táskádat varrtál, szemet mértél
A szennepől elkoszoródtál és megfeketültél
En sorsod ellen nem harcolok
A gyermekek elvakult gögjével
Törvények hatnak — ez a sor.
En gondolkozhatok, Te dolgozol
Bejössz a szobámba, félsz tőlem egy kicsit
Meggimogatód könyvem lapjait

Nem értesz.

Bűnös vagyok, hogy én sem értelek?
Agyamban robban a gög
Semmi, semmi nem üt belém alázatot
Végül is görnyedtel eleget, hogy pénz legyen
En egyszerűen csak: dolgozni akarok!

Szabó Katalin

KÖNYVESPOLC

A szocialista világpiaci ár

Gazdasági fejlődésünk egyik fő problémája napjainkban, hogyan sikerül a körülményeknek megfelelő gazdasági mechanizmust kialakítani. A szocialista országok többségében is folyik hasonló munka. A szocialista országok együttműködésének fontos feltétele, hogy hatékony nemzetközi gazdasági mechanizmust hozzanak létre. Miután a kapcsolatok alapvetően árucapcsolatok, jelentős szerepe van az áraknak.

Azok az árak, amelyeken a KGST-országok egymással kereskedtek, kezdetben többé-kevésbé megegyeztek a kapitalista és szocialista országok közötti, valamint a tőkés országok egymás közötti kereskedelmében kialakult árakkal.

Különböző okok miatt, a szocialista országok külkereskedelmében érvényesülő árak idővel elszakadtak ettől a bázistól, az árak változatlanok maradtak és a termelési feltételek megváltozását nem követve, mindinkább fékezik a fejlődést.

Ezért merült fel a KGST-ben a szocialista világpiaci saját árbázisának szükségessége. Hat-hét éve jelentős közgazdasági kutatómunka folyik a probléma megoldására, a szocialista országokban, köztük hazánkban is. Ezt mutatja be a Kossuth Könyvkiadó nemrég megjelentetett tanulmánykötete, az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének munkájáról.

Bevezetőben Friss István, az intézet igazgatója ismerteti a probléma fontosságát, szerepét

a nemzetközi munkamegosztásban.

A kötet a következő tanulmányokat foglalja magában:

Schweitzer Iván—Gora Judit: A tőkés világpiaci árak és a szocialista világpiaci jelenlegi szerződéses árak.

Nagy Tamás: A kiindulási alap és az ártípus meghatározása a saját árbázis számára.

Dr. Jávorka Edit: Az önköltség nemzetközi összehasonlítása.

Burger Kálmán—Óri János: A mezőgazdasági önköltség számítás és árképzés néhány metodikai kérdése a saját árbázis kialakításában;

Rácz László—Révész Gábor: A kísérleti árumodell-változatok kidolgozásának kérdései;

Esze Zsuzsa—Révész Gábor: A saját árbázis centrumának kiszámítása. A közös valutára való átszámítás és az árak átlagolásának kérdései;

Schmidt Ádám—Goes István: A termelékenység nemzetközi összehasonlítása a megfizetett önköltségből kiindulva;

Csikós-Nagy Béla: Áttérés a saját bázisra.

A tanulmánykötet oktatóink és hallgatóink számára egyaránt hasznos és hézagpótló.

K. L.

Népi táncosok esküvője

Egyetemünk népi táncgyűjtésének két tagja, Nagy Erzsébet és Surányi Imre házasságkötésekor a tánckar tagjai álltak díszsorfalat a központi házasságkötő tefemben.

A klubban megrendezett lakodalmon táncosztímükbe öltözve szolgálták fel a vacsorát, és igazi lakodalmi hangulatot teremtettek.

Gratulálunk az új párnak, és a népi táncosportnak, a kedves ünnepség megrendezéséhez.

(Foto: Váradi)

A RINGBEN

Kiéhezve álltam a cél előtt

Körgő lélekkel

Tele tudniakarással

Vágyva az értelemre,

Felkészülve harcra, küzdelemre,

Bukásra, (vagy inkább nagyra-
várva)

Kiütéses igaz győzelemre.

Kitárult az ajtó, hát itt vagyok

Eldobva múltat, máj, jövőt,

az izgalmas pillanatot

kiáltom, a ringet,

ezt, ezt a ringet,

a szorítót!

Körülnézek, él a szem,

Lállok téged, téged,

téged és őt, vagy

sok semmirekellőt,

akik titkon és nyíltan

élvezik elvérésemet,

titeket,

kiket egy ember

kínzenvedése,

egy balhorog, vagy jobb csapat

az egzekbe emelhet. Vagy azokat,

kik remélték,

hogy megnyerem

az első menetet.

S ha vesztek?

A vesztésnek is jár elismerés.

(Babért e ringben élő

nem kapott)

Szól a gong,

az edző odalép.

Biztat, törli a vért, a vért

színom ad.

Tudom, hogy mi akar,

Ó mit remél.

S el kell kordolnom

támadni, védekezni,

a második (lehet, hogy utolsó)

könyörtelen és végzetes

második menetet...

Az élet, lásd így rüg,

út, hazudik, harap és csal.

Barátom!

De napsütéses téli délutánon

boldog holnapot,

tavaszi, megújulást vársz.

Helyedet megtalálnod

érdemes!

Remenyik Lajos

MIKLÓSVÁRI ZOLTÁN:

XÁLI

Tökéletesen tisztázta magában és szegénnyel

látta el a felismerés, hogy hosszú ideig áll-

latta és becsapta önmagát. Felidézte eddigi

életét, egészen attól az időponttól, amikor nyi-

ladosni kezdett értelme, még inkább szexuális

vágya. Láta magát a többi, hasonló korú tár-

sával, amint éppen lányokkal csevegnek. A

lányok bevonták játékaikba, sőt a csillagszám-

lálásnál is akadt partnere. A játékok azonban

egyszer véget értek, legalább is olyan formá-

ban, többé unalmasnak bizonyultak, és a sze-

relem, az új játék, jelentéktelen szerepet tar-

togatótt számára. Mindezt alátámasztotta né-

hány ószinte kísérletének sikertelensége is. Az

erotikus olvasmányoknál tartott, holott a vele

egykorúak már a gyakorlatban realizáltak

azokat az elképzeléseket, amik nála szinte

egyre elérhetőbbeknek látszó valaminek

tűntek. Ekkor elhítette magába, hogy tulaj-

donképpen érdektelenek számára a nők. Egye-

temi éve alatt egyenesen kizárta a lehetősé-

gét, hogy valakihez közelebb kerüljön. Nőgyü-

lölő — így ismerték. Elhatározta, hogy a tu-

dományoknak fog élni.

Rendszeres pontossággal másolta kéziratait,

az írógép egyenletesen kattogott. Közben egy-

re tépelődött, az összefüggések gyötörték. So-

káig áltatta magát, hogy a nők nem érdeklik,

s most ellenállhatatlanul szerelemre vágyik.

Azért kellett tehát a tudományok, a karrier-

rel kecségető állás az egyetem után, hogy ez-

zel helyre billenjen a mérleg. Így nagyobb

esélye lett a nőknél, elnyitni külsőjét egzis-

tenciája kompenzálja. Ugyanakkor sűrűn észé-

be jutott egy diákkori epizód, ami kellemet-

lenül szorongatta. A tapíntatlan célzások vé-

letlenül sem neki szóltak, de véletlenül tanú-

ja volt. Egy epizód, amit mások meg nem tör-

téntnek tekintenek, mert egyáltalán kiesik

emlékezetükből. A beszédfoszlányokból mind-

össze azt értette, hogy egy bizonyos lánynak

egy rút szemüveges fiú udvarol. Ha

Xáli reggel megtapogatja szakállát, szemüve-

ges, kancsal és nagyon szabálytalan arcot kell

végigfogdosnia.

Tizenegy után újra kiment az utcára. A

csillogó neonreklámok sokasága tompította

agyműködését. Ettől kezdve csak az épületek

oszlopai tartó izmos figurákat figyelte. A kör-

út meglehetősen elnéptelenedett, csupán távol-

ról hallatszott a földgyaluk tompa morajlása.

— Szép kis élet ez —, gondolta. Emberek

között, akiknek bizonyos értelemben korlátot

jelentek. Várakozón és kérdő tekintettel me-

redt rá több tucat szempár, holott én

várok és én szeretnék egyetlen

dolgot kérni. Szerelmet. Milyen közöm-

bösen terpeszkednek a nők és a férfiak, ujnyi

távolság közöttük és látszólag semmi más nem

érdeklí őket, mint előadásom: — Az ösztönök

nem változatlanok, téves az az elképzelés,

hogy az egész tudatot meghatározzák... Le-

gyűrtem ösztöneimet, már ami a fajfenntar-

tását illeti, állapította meg időnként elégedet-

ten, miközben valami kitűzött cél lebegett

szeme előtt és beletemetkezett könyveibe. Ti-

tokban lenézte az embereket, lám, az az ösz-

tön, mennyire változatos formákat ölt és a lé-

nyeg mindig ugyanaz, pontosan kimutatható,

körülhatárolható.

Ellenállt és azt hitte, a természet majd

nagyvonalúan megajándékozta más örömkö-

kel. Az ajándékok: az állandóan visszatérő ső-

vágás és korlátai. A kitermelt fölényérzés,

ami miatt képtelen valakihez közeledni.

Háta mögött gyors tempóban villamos kö-

zeledett. Elvonnék egy villamos kalauzsnót —

játszott képzelete. Váratlanul beleütközött

valakihez és lerepült a szemüvege.

★

Egy lány ácsorgott az antikvárium előtt, és

szórakozottan szemlélte a zsúfolt kirakatot.

— Bocsnát.

Továbblépett, de a lány annyira pompás

látványt nyújtott, hogy vissza kellett fordul-

nia. Majd zsebkendőjét keressé, hogy letör-

lölje az üvegeket. Ritkán vált meg a szemü-

vegétől, leejteni éppenséggel nem szokta.

— Eltört?

Zavartan válaszolt. — Nem hiszem.

Abban a pillanatban kipotyogott az egyik

kettétört lencse. Mintha valamelyik testrészt

vesztette volna el. Zavart szünet következett.

— Valahogyan el kell kezdeni az ismerke-

dést, ugye? — szólalt meg a lány gúnyos

hangon, de egyáltalán nem volt sértő a hang-

súlya. Inkább olyan tettetett szemrehányás.

Xáli zavarba jött. A lánynak kellett néznie, ott

biztatást, bátorítót mosolyt látott.

— Igen. Bár leszólíthattam volna úgy is,

hogy hány foga van.

A lány lassan lezárta szempilláit, és nyel-

vével számlálta a foghíjakat. Hamar elkészült.

— Huszonkilenc.

Most felengedett az összeütközés követke-

tében támadt láthatatlan feszültség. Nevettek.

Xáli egészen felvidult.

— Vár valakit?

— Senkit. Nézegetem ezeket a vacakokat. —

És maga? Sétál?

— Igen.

— Ilyen későn! Nem tud aludni? Szörnyű.

Szörnyű, amikor nem hagyják aludni az embert.

Olvastam valamikor, hogy egy börtön-

ben tízpercenként felzavarták álmukból a

rabokat. Végül beleőrültek.

Tétováztak, hogy mit kezdenek egymással.

A lány egészen közel állt a kirakathoz, lop-

va, belesett az üzletbe.

— Érdeklék a könyvek?

— Tulajdonképpen a hajamat nézegetem —

